

Leerplan Orthodoxe Godsdienst Secundair Onderwijs - 2^e jaar ASO

Versie: 25 juni 2012

Historische benadering: 5 lessen

Leerplaninhouden	Leerplandoelstellingen	
<p>Herhaling – opfrissing:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De Primitieve Kerk. ➤ De Vervolgde Kerk. 	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen de gebeurtenissen in grote lijnen weergeven. ➤ De lln kunnen de periode situeren in de tijd, kunnen een tijdsband aanvullen. =opfrissen leerstof 1ASO - lexicon : herhalen van woorden uit deze 2 thema's. 	
<p>De houding t.o.v. slaven, vrouwen en kinderen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De houding van de maatschappij ten tijde van de 1^e Kerk. ➤ De houding van Christus. ➤ De houding van de eerste christenen (bijv. Fil. 8-20 of Gal. 3,28). ➤ De houding in onze tijd; onze houding. 	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen de houding van de maatschappij t.o.v. slaven, vrouwen en kinderen omschrijven ten tijde van de 1^e Kerk. ➤ De lln kunnen de houding van de eerste christenen t.o.v. slaven, vrouwen en kinderen omschrijven. ➤ De lln kunnen de houding van Christus omschrijven. ➤ De lln zien de houding van de eerste christenen als voorbeeld. ➤ De lln kunnen verwoorden hoe onze huidige maatschappij staat t.o.v. slaven, vrouwen, kinderen. 	<p>Uitbreiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Evangelieteksten aanhalen waarin duidelijk wordt dat kinderen en vrouwen niet belangrijk waren in die tijd maar wel voor Christus. <p>(Bijv. Jezus spreekt vaak over kinderen en geeft hun een belangrijke rol. Matt. 15, 38: kinderen en vrouwen niet meegerekend. Kinderen helpen de discipelen het Hemels Koninkrijk te begrijpen.)</p>
<p>Vrijheid van geloof:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Het Tolerantie Edict of Verdraagzaamheids Edict versus het Edict van Milaan 313. ➤ Diocletianus versus Constantijn de Grote. ➤ Het eerste Oecumenisch Concilie: algemeen. ➤ Actueel linken. 	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln weten dat Diocletianus inzag dat het onmogelijk was om de christenen uit te roeien en zich verdraagzaam begon op te stellen. ➤ De lln kunnen het Tolerantie Edict of Verdraagzaamheids Edict door Galerius bespreken. ➤ De lln weten wat het Edict van Milaan inhoudt. ➤ De lln kunnen Constantijn linken aan vrijheid van geloof, einde van de christenvervolging. ➤ De lln beseffen dat vrijheid van geloof problemen met zich meebracht en dat er maatregelen nodig waren. ➤ De lln kunnen deze maatregelen opsommen en toelichten. ➤ De lln zien de concilies als het logisch gevolg. ➤ De lln kunnen vrijheid van geloof /religie vertalen naar de huidige maatschappij. 	<p>Uitbreiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Vrouwelijke martelaren: o.a. Lucia van Syracuse, H. Agatha, H. Agnes, H. Perpetua, H. Felicitas...vrouwen die de marteldood vonden tussen 200en 400na Chr. ➤ Kindermartelaren. ➤ Het Apostolisch Concilie.

<p>Monachisme:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Als maatschappelijk verschijnsel. ➤ Geschiedkundig: ontstaan; reden; naam; plaats/situering (vermelden: later 2 vormen). ➤ Enkele belangrijke personen bespreken zoals Paulus van Thebe, Antonius de Grote, ... (tip: ev. geven rond 17/18 januari: Bidweek van de Eénheid). 	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen verband tussen vrijheid van geloof en opkomst van het monachisme verwoorden. ➤ De lln kunnen het monachisme situeren (in tijd, plaats). ➤ De lln kunnen enkele belangrijke personen opnoemen. ➤ De lln herkennen Paulus van Thebe en Antonius de Grote als stichters van het monachisme. ➤ De lln kunnen het leven van Paulus van Thebe en Antonius de Grote, ... in grote lijnen weergeven. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nadenken over de eerste vraag die Paulus van Thebe stelt aan Antonius als hij bij hem op bezoek komt? Hoe is het nog met de mens? Bekommernis voor de mensheid: actueel belichten.
--	---	--

Heiligen: 2 à 3 lessen		
Leerplaninhouden	Leerplandoelstellingen	
<p>Heiligen – Heiligheid:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Heiligen van de eerste vier eeuwen. ➤ De verschillende uitingen/vormen van heiligheid/martelaarschap (evolutie). (bijv.: kerkleraren; belijders; asceten; stylieten; huidige martelaren; dwaas in Christus) ➤ Enkele heiligen bespreken. (bijv. H. Ignatius van Antiochië: martelaarschap, H. Ambrosius, H. Osios van Cordoba, H. Pafnoetios de Grote, H. Spyridon, De Drie-Hiërarchen, Athanasios de Grote....) 	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen enkele heiligen van de eerste vier eeuwen opsommen. ➤ De lln kunnen de evolutie aangeven van martelaarschap naar een andere vorm van heiligheid. ➤ De lln kunnen in grote lijnen het leven van de besproken heiligen weergeven. ➤ De lln kunnen in grote lijnen hun bijdrage aan de Orthodoxie geven. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Het celibaat (hoe wordt door de lln aangekeken tegen het celibaat – rooms-katholieke priester t.o.v. gehuwde orthodoxe priesters). Oorsprong van het celibaat. ➤ Waren heiligen gehuwd? En monniken?

Liturgische benadering: 10 lessen		
Leerplaninhouden	Leerplandoelstellingen	
<p>Evolutie van de liturgie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De liturgie vroeger en nu. (Joden hadden reeds erediensten in de Tempel; bidden in de Tempel. Eerste christenen komen bij elkaar thuis en breken het brood, zoals Jezus hun voordeed. Ze vierden Liturgie.) ➤ De noodzakelijkheid van de liturgie ten tijde van de eerste christenen / vandaag. ➤ De liturgie ten tijde van de eerste christenen was eschatologisch; als voorbereiding op martelaarschap. (nu bijv. ook nog bij ziekte) 	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen enkele punten van gelijkheid en verschil opsommen bij de eerste christenen en de christenen nu. ➤ De lln kunnen aantonen dat de vroeg christelijke Kerk reeds een Liturgische Kerk was. ➤ De lln kunnen de oorsprong van de vroeg christelijke eredienst weergeven als continuïteit van een joodse, Bijbelse traditie (joodse, Bijbelse en vroeg christelijke wortels) ➤ De lln weten dat de christenen langzaam een eredienst ontwikkelen die op Jezus Christus gericht is, met Griekse invloeden op taal en gezangen. 	<p>Uitbreiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Agape.
<p>Liturgie. De betekenis van de liturgie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Vespers, metten, de goddelijke liturgie. (prioritair de diensten bespreken waarmee de leerlingen in contact komen) 	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen de delen van de liturgie benoemen. ➤ De lln kunnen zich situeren in de liturgie. ➤ De lln kunnen de delen herkennen. ➤ De lln kunnen de verschillende bedienaars van de kerk herkennen. 	<p>Uitbreiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Het belang van het sacrament van de bijeenkomst en het sacrament van de communie. (Tip: A. Schmemmann)
<p>Overzicht van het kerkelijk jaar. De 12 Grote feesten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Herhaling: vaste en veranderlijke feesten. ➤ De rode lijn tussen de 12 Grote Feesten – de heilseconomie: Christus is in de wereld gekomen om de mens te redden. (kalender opstellen: cyclus van feesten) 	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen vaste en veranderlijke feesten onderscheiden. ➤ De lln kunnen de rode lijn in de 12 Grote Feesten herkennen. ➤ De lln herkennen de heilseconomie in elk feest en kunnen dit verwoorden. (tip: iconen lezen) 	<p>Uitbreiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De invloed van heidense feesten op de christelijke feesten (bijv. Kerstmis verschoven naar 25/12). ➤ Vandaag worden christelijke feesten verdrongen. (bijv. Allerheiligen-Allerzielen-Halloween) ➤ Allerheiligen/Allerzielen in de Orthodoxe Kerk (worden op andere momenten gevierd).
<p>De vastenperiodes:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Opfrissen van de leerstof van het 1^e jaar. ➤ Linken naar vastenperiodes van andere godsdiensten. ➤ Vasten als middel niet als doel (strikt de regels volgen? Beseffen we wat we doen?). 	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen aangeven hoeveel vastenperiodes er zijn in het jaar en wanneer ze plaatsvinden. ➤ De lln kunnen vasten/vastenperiodes in andere godsdiensten verwoorden. ➤ De lln kunnen het doel van het vasten weergeven. ➤ De lln kunnen vasten ‘naar de letter’ en ‘naar de geest’ onderscheiden. 	<p>Uitbreiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Adam en Eva: de verboden vrucht. ➤ De tekst van Paulus over de vasten (Wat redt er de wet of het geloof? Relatie wet – geloof). ➤ Tekst van Johannes Chrysostomos.

<p>De voorvasten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De zondag van de farizeeër en de tollenaar. ➤ De zondag van de verloren zoon. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen de parabel navertellen. ➤ De lln herkennen de boodschap van nederigheid en berouw in de 2 verhalen. Dit is essentieel om terug te keren naar God. ➤ De lln kunnen Jezus' standpunt t.o.v. zondaars verwoorden. 	<p>Uitbreiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Slavische traditie: Zacheüs zondag.
<p>De grote vasten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De 1^o zondag: zondag van de Orthodoxie – Triomf van de Orthodoxie. ➤ De 3^o zondag: verering van het Heilig Kruis met link naar Kruis en Kruisverheffing. ➤ De 5^o zondag: de Heilige Maria van Egypte. 	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen de historische gegevens verwoorden. ➤ De lln kunnen het verband aantonen tussen het 7^e Oecumenisch Concilie en de zondag van de Orthodoxie. ➤ De lln zien de link tussen de verering van het Heilig Kruis (historisch) en de Kruisverheffing (heilseconomie). (ev. de 2 iconen vergelijken; Tip: Jaarkrans van uw goedheid) ➤ De lln kunnen Maria van Egypte linken aan het monachisme. 	<p>Uitbreiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Icoon, bidden, vasten aan elkaar linken. ➤ De lln kunnen de typologie van de zondagen van de grote vasten geven.
<p>Pasen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Het verloop van de Paasnacht (processie, kloppen op de deur, enz.). 	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln nemen kennis van het verloop van de dienst. 	<p>Uitbreiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Paastradities in verschillende landen.

Bijbelse benadering: 6 lessen		
Leerplaninhouden	Leerplandoelstellingen	
<p>Het Oude Testament: (Eerste ontwerp: tijdsband O.T.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Bondige herhaling 1 ASO. ➤ Het Beloofde Land. ➤ Jozua – Samuel. ➤ De Koningen: Saul, David en Salomo. 	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen de periodes situeren in de tijd. ➤ De lln kunnen de inhoud weergeven bij gegeven periode. 	<p>Uitbreiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Jozua in het Beloofde Land: voorafbeelding van Christus.
<p>Het Nieuwe Testament. Jezus en de Apostelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Roeping van de leerlingen. Jezus roept ons ook. ➤ Jezus verandert levens (bijv. apostel Matteüs, Zacheüs, ...). ➤ Wonderen van Jezus: <ul style="list-style-type: none"> - Wonderen van genezing (bijv. verlamde man, blinde Bartimeüs, genezing op sabbat, ...). - Wonderen: macht over de natuur (bijv. storm op het meer, wonderbare spijziging). - Wonderen: macht over duivels en de dood (bijv. uitdrijving van duivels en opstandingswonderen bijv. dochttertje van Jair, de jongeling van Naïn, de opwekking van Lazarus). (Tip: gebruik van kaarten) 	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen de verhalen verwoorden en in de ruimte situeren. ➤ De lln herkennen de werking van God in het leven van mensen. ➤ De lln kunnen Jezus' ontmoetingen met mensen bespreken en het gevolg voor deze mensen. ➤ De lln herkennen in de wonderen de dubbele genezing (bijv. de verlamde man: weer kunnen gaan, wandelen met God en Bartimeüs 'ziet', 'zien' waar het in het leven op aankomt, nl. Jezus volgen, enz.). ➤ De lln herkennen Jezus' wonderen als teken van het Koninkrijk Gods. ➤ De lln herkennen in Jezus' wonderen Gods liefde en medelijden en Zijn verlangen om de mens met God te herenigen. ➤ De lln kunnen wonderen in onze hedendaagse tijd herkennen. 	<p>Uitbreiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Het begrip 'roeping'. ➤ Via Bijbelfiguren het begrip 'roeping' verwoorden. ➤ Wonderen van heiligen.
<p>Evangelielezingen en epistellezingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Hieruit kan je vrij kiezen doorheen het jaar. ➤ Je kan ze laten aansluiten bij het thema; bij de leefwereld van de jongeren; bij situaties in de media, in de wereld. 	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen het verhaal navertellen. ➤ De lln kunnen in verhalen de probleemstelling herkennen en verwoorden. ➤ De lln kunnen aangeven hoe Jezus omgaat met de vraag, het probleem. ➤ De lln kunnen aangeven hoe Jezus omgaat met de lijdende mens, met zondaars, met zonde en dood. ➤ De lln kunnen aangeven hoe verhalen sporen naar God inhouden. 	

Dogmatisch-theologische benadering: 3 lessen		
Leerplaninhouden	Leerplandoelstellingen	
<p>De sacramenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Het sacrament van de biecht (en berouw). Ook enkele gebeden van de biecht bespreken. ➤ Het sacrament van de ziekenzalving. Ook enkele evangelie- en epistellezingen van de ziekenzalving bespreken. De ziekenzalving op Grote en Heilige Woensdag. 	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln raken vertrouwd met deze sacramenten, met de sacramentele boodschap van biecht en ziekenzalving. ➤ De lln kunnen vanuit bepaalde gebeden uit de biecht de geest van het berouw en de redding koppelen. ➤ De lln kunnen biecht en ziekenzalving linken aan de grote vasten. ➤ De lln begrijpen dat we ook kerkelijk de ziekenzalving ontvangen omdat we onvolmaakte mensen zijn (de gevallen mens). 	
<p>De icoon:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Iconen begrijpen en interpreteren <ul style="list-style-type: none"> - aan de hand van grote voorbeelden, aan de hand van iconen die zeker een plaats hebben in de kerk (bijv. Feesticonen, ‘De Ladder’ van Johannes Klimakos, ...). - aan de hand van canoniek verantwoorde iconen (géén verwesterde iconen, afbeeldingen,...). Symboliek van de kleuren, de compositie. 	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen iconen ‘lezen’ (observeren). ➤ De lln kunnen de gebruikte kleuren of composities verklaren (purperrood, wit, goud, blauw). ➤ De lln kunnen symbolen op iconen herkennen en de betekenis ervan afleiden (van de gebruikte iconen tijdens de lessen). 	<p>Uitbreiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De accenten in de Byzantijnse traditie en de accenten van de iconen in de Slavische traditie. ➤ En andere iconen, bijv. Koptische en andere tradities (voor zover aanwezig in de klas). ➤ Iconen schilderen vandaag.
<p>De engelen op de icoon:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De plaats en de rol van de hemelse machten <ul style="list-style-type: none"> - engelen als boodschapper - engelen in de liturgie - de beschermengel. ➤ De engelen op iconen (zijn alom tegenwoordig, van de Verkondiging, tot Tempelgang, Theofanie, Verheerlijking op de berg Tabor , ...). 	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln herkennen engelen op iconen. ➤ De lln herkennen engelen als boodschappers. ➤ De lln kunnen voorbeelden geven uit het O.T. en het N.T. waarin engelen voorkomen. ➤ De lln zien engelen als hemelse liturgen (hemelse liturgie). ➤ De lln zien engelen als beschermers van de mens. 	

Actualiteit		
Leerplaninhouden	Leerplandoelstellingen	
<p>Actuele thema's:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Aansluiten bij de actualiteit telkens zich de noodzaak voordoet (bijv. week van ...) ➤ Via evangelie en epistellezingen; via tekst. ➤ Aansluiten bij het thema; bij de leefwereld van de jongeren; bij situaties in de media, in de wereld. ➤ Als de gelegenheid zich biedt, de levensbeschouwing van de anderen verkennen. 	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen de orthodoxe visie op de gegeven thema's verwoorden. ➤ De lln worden gevoelig voor wat in hen en rondom hen, dichtbij of veraf gebeurt. ➤ De lln leren respectvol omgaan met de levensbeschouwing van anderen. ➤ De lln krijgen inzicht in diverse processen, tendensen en verschijnselen van zijn of van een andere samenleving. ➤ De lln leren eerst te observeren, te situeren in de maatschappelijke context om vandaar uit het verschijnsel te begrijpen en pas dan te beoordelen vanuit zijn eigen levensbeschouwing. 	